

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 21(876). Май 1965 г.

Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

Даярка калгаса
імя Калініна Нясвіж-
скага раёна Галіна
ДУДКО.

Фота А. Лукашова.

НЯХАЙ КВІТНЕЕ ВЯСНА

Урачыста адзначыў наш народ сваё вялікае свята — Дзень Перамогі. Як бы ідучы насустрач людзям, нават не зусім ранняя сёлетняя вясна раздобрылася ў гэты дзень цяплом і сонцам.

Так, гэта быў незвычайны дзень. Мы з сумам успаміналі тых, хто загінуў у 1941—1945, абараняючы Радзіму ад фашызму, і ў той жа час мы радаліся сонцу, усмешкам, першай зеляніне і міру. Мы радаліся сваім мірным перамогам на зямлі і ў космасе, таму, што зроблена рукамі народа за дваццаць мірных гадоў.

Вясна ідзе па нашай абноўленай савецкай зямлі, набіраючы сілы, распускаючыся вясёлым цветом. Вясна нясе з сабой усмешкі і шчасце. Ей радуецца і Галіна Дудко — простая беларуская дзяўчына з Нясвіжчыны, партрэт якой вы бачыце на гэтай старонцы. Кожную раніцу яна з добрай усмешкай адчыняе вокны свайго новага дома, любуецца панарамай калгаснага будаўніцтва, якое не спыняецца ні на адзін дзень. Калгас імя Калініна — звычайная калектыўная гаспадарка ў Нясвіжскім раёне. Тыя з нашых землякоў, хто пабываў у ім, ведаюць, як выглядаюць зараз яго палі і вёскі. Тут на месцы былых хутароў вырас добраўпарадкаваны пасёлак прыгожых жылых дамоў з цэглы і блокаў, клуб, бальніца і многае іншае. Усё гэта было зроблена за кароткі тэрмін. Таксама хутка добраўпарадкоўваюцца і іншыя беларускія вёскі. Асабліва прыкметна расшырылася будаўніцтва на вёсцы сёлетняй вясной, калі партыя і ўрад прынялі рад важных рашэнняў, мэта якіх адна — клопаты аб далейшым развіцці сельскай гаспадаркі.

Вясна ідзе па савецкай зямлі, забіраючы ўсё далей на поўнач, несучы людзям цяпло і радасць. Але не ўсюды ў свеце сёлетняя вясна прынесла з сабой усмешкі і шчасце. Раскаты выбухаў бомбаў і выццё амерыканскіх сцяргавнікаў даносіцца са знявечанага вайной В'етнама. Пазбаўлены радасці вясны і народ Дамініканскай Рэспублікі, свабоду якой зноў душаць салдаты марской пяхоты Пентагона.

Паўстае пытанне: хто даў імперыялістам права пазбаўляць людзей радасці вясны? Хто даў ім права забіваць, паліць, душыць свабоду, дыктаваць народам свае ўмовы?

Ніхто! Вось чаму ў вяснавым свеце ўсё гучней і гучней чуваць галасы:

— Спыніць агрэсію! Янкі, убірайцеся дамоў! Зямлі — мір!

І ваяўнічым генералам з Пентагона воляй-няволяй прыдзецца палічыцца з патрабаваннем народаў свету. Народы не хочуць новай вайны.

АХВЯРЫ НЕ ПАВІННЫ БЫЦЬ ДАРЭМНЫМІ

У азнаменаванне 20-годдзя перамогі над фашысцкай Германіяй у Маскве адбылася міжнародная сустрэча ветэранаў вайны і ўдзельнікаў антыфашысцкай вызваленчай барацьбы.

У Калоннай зале Дома Саюзаў сабраліся вядомыя савецкія военачальнікі, былыя салдаты, афіцэры і генералы саюзніцкіх армій, гераічныя барацьбіты Супраціўлення, былыя вязні фашысцкіх лагераў і турмаў — прадстаўнікі дваццаці трох краін.

Мы разам змагаліся супраць агульнага ворага, сказаў, адкрываючы сустрэчу, старшыня Савецкага камітэта ветэранаў вайны Маршал Савецкага Саюза С.Цімашэнка. Гэта вельмі радасна, сябры мае!

Удзельнікі сустрэчы мінутай маўчаннем ушанавалі светлую памяць загінуўшых у барацьбе з фашызмам.

Слова атрымлівае міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза Р. Маліноўскі. У гады мінулай вайны, сказаў Маршал, Савецкі Саюз быў верным і надзейным партнёрам нашых саюзнікаў па антыгітлераўскай кааліцыі.

Чалавецтва ніколі не забудзе тых, хто змагаўся ў найвялікшай бітве супраць гітлераўскай Германіі, хто зламаў хрыбет фашысц-

каму зверу на франтах Вялікай Айчыннай вайны, хто біў яго ў партызанскіх брыгадах і атрадах Супраціўлення, хто змагаўся ў падполлі, хто наваў перамогу ў тыле. Мы, савецкія людзі, звяртаемся да ўсіх людзей добрай волі і асабліва да тых, хто лепш за іншых ведае аб ваенных бедствах — да ветэранаў вайны, барацьбітоў Супраціўлення, былых вязняў канцлагераў з гарачым заклікам — аб'яднаць свае намаганні ў барацьбе супраць правакатараў вайны.

Ветэранаў вітаў генерал запаса П'ер Пуїяд, былы камандзір авіяцыйнага палка «Нармандыя-Нёман». Ён цёпла ўспомніў гады баявой садружнасці, калі французскія асы попалі з лётчыкамі Савецкага Саюза змагаліся ў савецкім небе супраць агульнага ворага.

Пасля выступлення капітана брытанскай арміі ў адстаўцы Д. Прынса пад мелодыю песні «Пусть всегда будет солнце» ў залу ўвайшлі маскоўскія школьнікі. Яны гарача віталі ветэранаў.

Высока ацаніў уклад савецкага народа і яго арміі ў разгром гітлерызму прадстаўнік ЗША, удзельнік другой сусветнай вайны Роберт Томпсан. Ён заявіў, што міралюбівыя сілы яго краіны разумеюць сур'ёзнасць становішча, калі імперыялізм ЗША ажыццяўляе агрэсію ў В'етнаме і Дамініканскай Рэспубліцы. Цяпер рух прыхільнікаў міру ў Злучаных Штатах дасягнуў такіх размераў, якіх ён не дасягаў ніколі ў мінулым. Гэта — рух супраць палітыкі, праводзімай урадам ЗША.

Гнеўнае абурэнне агрэсіяй ЗША ў В'етнаме, інтэрвенцыяй у Дамініканскай Рэспубліцы выказалі генерал Пётр Браівавіч (Югаславія) і іншыя прамоўцы.

СТАРЭЙШАЕ КНІГАСХОВІШЧА

Бібліятэка Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі па кніжнаму фонду, колькасці абанементаў займае трэцяе месца сярод бібліятэк сельскагаспадарчых вышэйшых навучальных устаноў СССР. У ёй цяпер налічваецца 560 тысяч тамоў.

У ліку каштоўных кніжных калекцый ёсць тут бібліятэка акадэміка Д. М. Пранішнікава, падараваная акадэміі сям'ёй вучонага, камплекты аграрна-матэрыялаў, пачынаючы з 1840 года, шмат унікальных замежных кніг, якія выдаваліся з 1700 года.

Бібліятэка атрымлівае абавязковы экзэмпляр любой кнігі ці брашуры, якія выдаюцца ў СССР па профілю акадэміі. Штогод сюды паступае 40 тысяч тамоў.

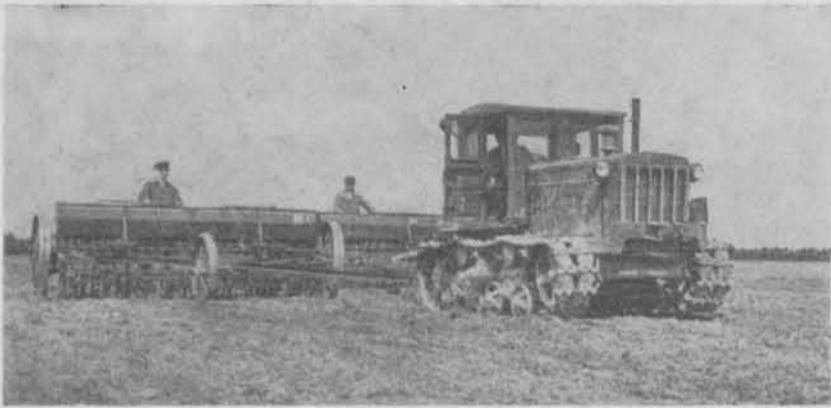
ФОРУМ ГЕОЛАГАЎ

Пытанні росту мінеральна-сыравінных баз стаялі на парадку дня канферэнцыі геолагаў Беларусі і Прыбалтыкі, якая праходзіла ў Мінску. Каля 200 разведчыкаў метраў і навуковых работнікаў разам абмяркоўвалі задачы далейшых пошукаў карысных выкапняў — нафты,

газу, калійных і каменных солей, гаручых сланцаў, нярудных і іншых матэрыялаў у нетрах Беларусі і Прыбалтыйскіх рэспублік.

Канферэнцыя геолагаў Беларусі і Прыбалтыкі працягвалася тры дні. Былі разгледжаны пытанні геалогіі нафты і газу, геалогіі карысных выкап-

няў дачэварцічных і чацэварцічных адкладанняў, гідрагеалогіі і інжынернай геалогіі. На канферэнцыі было заслухана звыш 100 дакладаў і паведамленняў. Многія з іх прысвечаны пытанням вывучэння Прыпяцкай упадзіны Беларусі.

Сяўба яравых у сельгасарцелі «Чырвоная зорка» Магілёўскага раёна.

МАСКВА

У сярэдзіне лета тут адкрыецца выстаўка шэдэўраў Луўра і іншых французскіх музеяў. Масквічы пазнаёмяцца з выдатнымі палотнамі Гойі, Рубенса, Гальса, Давіда. Усяго Францыя прадаставіць да пяцідзесяці твораў жывапісу французскіх і заходне-еўрапейскіх мастакоў. А шэдэўры французскага жывапісу са збораў музеяў Савецкага Саюза будучы дэманстравацца ў горадзе Бардо.

БАКУ

Ля горада Саатлы, непадалёк ад месца зліцця Куры і Аракса, будзе закладзена ўнікальная 15-кіламетровая разведвальная шчыліна. З яе дапамогай вучоныя плануць раскрыць тайны так званых гранітнага і базальтавага пластоў. Гэтыя пласты на Апшэरणе, напрыклад, размешчаны на глыбіні 20—25 кіла-

метраў. Каля горада Саатлы яны падыходзяць да паверхні бліжэй.

МІНСК

Першых адпачываючых прыняў новы начны прафілакторый, які размясціўся на беразе ракі Уза ў сасновым бары непадалёк ад Гомеля. У рабочай здраўніцы па бясплатных і льготных пачуцках штотымся будучы адпачываць 50 рабочых фабрыкі «Палесдрук», абутковай фабрыкі «Праца» і панчошна-трыкатажнай імя 8 Сакавіка.

Такая ж здраўніца адкрыта ў гэтым годзе і на беразе Заходняй Дзвіны для рабочых і служачых Наваполацкага нафтаперапрацоўчага завода. У яе чатырохпавярховым будынку ў адну змену адпачывае 100 чалавек.

Зараз у рэспубліцы дзейнічае 16 начных прафілакторыяў.

ШЧУЧЫН

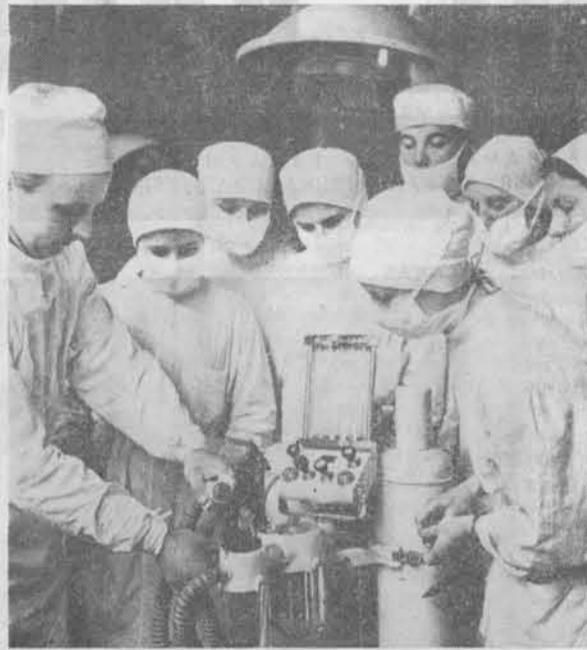
Хлебаробы калгасаў раёна своечасова завяр-

шылі сяўбу ранніх збожжавых. Па ўгноенай глебе пасеяны авёс, ячмень, лубін, гарох і сырадэля на зерне. Разгарнулася масавая пасадка бульбы.

МАСКВА

9 мая 1965 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлен запуст касмічнай ракеты ў бок Месяца. На борце касмічнай ракеты ўстаноўлена аўтаматычная станцыя «Месяц-5» вагой 1476 кілаграмаў, абсталяваная вымяральной апаратурай для правядзення навуковых даследаванняў.

12 мая г. г. у 22 гадзіны 10 мінут маскоўскага часу аўтаматычная станцыя «Месяц-5» дасягнула паверхні Месяца ў раёне Мора Воблакаў. У ходзе палёту і пры падлёце станцыі да Месяца атрыман вялікі аб'ём інфармацыі, неабходнай для далейшай адпрацоўкі сістэмы мяккай пасадкі на паверхню Месяца.

У горадзе Століне Брэсцкай вобласці адкрылася медыцынскае вучылішча. Яно рыхтуе кадры сярэдніх медыцынскіх работнікаў. На здымку: выкладчык вучылішча, хірург раённай бальніцы Ю. БАРАНАЎ праводзіць заняткі з навучэнцамі.

Фота В. ГЕРМАНА.

Любяць песню ў калгасе імя Леніна Шклоўскага раёна. Самадзейныя артысты не раз паспяхова выступалі на аглядах народных талентаў. На здымку: актыўныя ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці сёстры Надзежда і Марыя БУДКОВЫ.

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА.

РЕДЧАЙШИЙ СЛУЧАЙ В ХИРУРГИИ

Верочка — девочка в возрасте немногим более года. Сейчас никто и не подумает, что всего несколько дней назад у нее было четыре руки, четыре ноги, два кишечника и пять почек. У ребенка было два туловища, но одна голова и одно сердце. В таком виде Верочка поступила в Ставропольскую краевую клиническую больницу. Перед хирургами встала трудная задача —

сделать ее полноценным человеком.

Бригаду врачей возглавил заведующий кафедрой госпитальной хирургии Ставропольского медицинского института профессор Ю. С. Гилевич. Верочку тщательно и долго готовили к операции.

И вот девочка на операционном столе. Профессору помогают опытные ставропольские хирурги — доцент Е. С. Карашуров и доктор

В. М. Скиба. Вначале удалили из организма больной плечевой пояс приросшего туловища, нашли и перевязали питающие его кровеносные сосуды. После этого вскрытые участки грудной клетки были герметически зашиты... Очень сложная, единственная в своем роде операция закончилась вполне благополучно. Сейчас Верочка совершенно здорова, ее уже выписали домой.

Восьми год дае прадукцыю футравым фабрыкам Ленінграда і Літвы, а таксама накіроўвае на экспарт звергаспадарка, якая размешчана ў Малдзечанскім раёне. Тут разводзіць серабрыста-чорных ліс, норах, блакітных пясцоў. На здымку: агульны выгляд звергаспадаркі.

Фота П. НАВАТАРАВА.

БЕРЛІН. У савецкім клубе ў Берліне адбыўся вечар савецка-германскай дружбы. На вечары, які прайшоў у абстаноўцы сардэчнасці і брацтва, былі старшыня Народнай палаты ГДР і старшыня цэнтральнага праўлення Таварыства германа-савецкай дружбы прафесар І. Дзікман, член прэзідыума Народнай палаты і член прэзідыума цэнтральнага праўлення таварыства А. Бах, член савецкай партыіна-ўрадавай дэлегацыі на святкаваннях з выпадку 20-годдзя вызвалення нямецкага народа ад фашызму Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. Казлоў, актывісты Таварыства германа-савецкай дружбы, супрацоўнікі савецкіх устаноў у ГДР.

Перад удзельнікамі вечара выступілі пасол СССР у ГДР П. Абрасімаў, І. Дзікман і В. Казлоў. І. Дзікман уручыў В. Казлову ганаровы залаты медаль Таварыства германа-савецкай дружбы.

ДЗІЦІН (Гвінея). У Дзіціне, адным з буйнейшых населеных пунктаў пласкагор'я Фута-Джалон — ас-

ноўнага жывёлагадоўчага раёна Гвінейскай Рэспублікі, адбылося афіцыйнае адкрыццё першай дзяржаўнай жывёлагадоўчай фермы. Ферма пабудавана з дапамогай Савецкага Саюза. На цырымонію адкрыцця прыбылі кіраўнікі Дэмакратычнай партыі Гвінеі і ўрада Гвінейскай Рэспублікі на чале з прэзідэнтам Секу Турэ.

ДЭЛІ. Тут адбыўся мітынг з выпадку 15-й гадавіны выдання часопіса «Совіет лэнд» («Краіна Саветаў»), які выходзіць на 13 індыйскіх мовах тыражом каля 500 тысяч экзэмпляраў. Часопіс «Совіет лэнд» зрабіў каштоўны ўклад у справу міру і ўмацавання дружбы паміж народамі Індыі і Савецкага Саюза, заявіў старшыня Усеіндыйскага савета міру Дыван Чаман Лал, уручаючы памятны медаль рэдактару часопіса О. Беньюху.

РЫМ. Больш 50 мільёнаў лір сабрана ў Італіі для закупкі абсталявання бальніцы і адпраўкі яго ў ДРВ. Збор сродкаў праводзіцца па ініцыятыве групы італьянскіх урачоў і Італьянскай кампартыі.

КАІР. Газета «Аль-Ахрам» паведамляе, што ўрад ААР адкрые сваё генеральнае консульства ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы, якое будзе знаходзіцца ў Берліне. Першым генеральным консулам ААР у ГДР прызначан саветнік Саад Фататры.

БОН. Оперны тэатр Гановера ажыццявіў пастаўку балета П. І. Чайкоўскага «Лебядзінае возера». Прэм'ера спектакля прайшла з вялікім поспехам.

БУДАПЕШТ. Прэзідэнт Міжнароднай арганізацыі журналістаў Ж. М. Эрман адкрыў новы міжнародны дом адпачынку журналістаў на возеры Балатон. Дом прыняў першых адпачываючых.

ХЕЛЬСІНКІ. У горадзе Раума, на ўзбярэжжы Батнічнага заліва, спушчан на ваду лесавоз «Дзіксан», які будзецца на фінскай верфі для Савецкага Саюза. Водазмяшчэнне новага судна 3480 тон.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

«НХАЙ КВІТНЕЕ ВЯСНА» — так называется передовая статья номера. По обновленной советской земле идет весна, она несет с собой улыбки и счастье. Но не всюду могут радоваться люди ее приходу, любоваться чистым небом и ярким солнцем. Раскаты взрывов бомб и вой американских стервятников доносятся из Вьетнама. Свободу народа Доминиканской Республики душат солдаты морской пехоты Пентагона. Продолжаются происки империализма у берегов Кубы и в джунглях Конго. Народы требуют прекращения агрессии, они борются и отстают свое право на мир.

В Минск прибыла большая группа наших соотечественников из США — друзей «Русского голоса». Они пробудут в Белоруссии неделю, познакомятся с предприятиями, колхозами и культурными учреждениями республики, повидаются с родными и близкими. Информация об их приезде помещена под заголовком «ДОБРЫ ДЗЕНЬ, ЗЯМЛЯ РОДНАЯ!».

В День Победы белорусская столица принимала много гостей. В их числе была и наша старая знакомая из ФРГ Наталья Аппель с мужем. Прошлым летом она с сыном Феликсом отдыхала в пионерском лагере Крыжовка под Минском. Мужу Натальи Николаевны — Вилли очень понравился парад и демонстрация в Минске, глубокое впечатление произвело на него гостеприимство советских людей. Он пообещал рассказать всем знакомым и друзьям, что советские люди ненавидят фашизм и войну, что они хотят жить в мире и дружбе со всеми народами («СВЯТОЧНЫ ТОСТ»).

В белорусском городке Хойники свято чтят память славного сына советского народа Героя Советского Союза Алексея Кочеткова. Его имя присвоено пионерской дружине, именем Кочеткова названа также одна из новых улиц города. О героической гибели командира партизанской роты рассказывает статья «МУЖНАСЦЬ ПАРТЫЗАНА».

В английском городе Мэнсфилде живет человек, о прошлом которого, вероятно, не знают ни шахтеры, ежедневно спускающиеся с ним вместе в забой, ни даже жена и дети. А ведь это именно он, Антон Верковский, оставил самую черную память у жителей полесского села Погост-Загородска, где был во время войны комендантом полиции. Он избивал свои жертвы резиновыми дубинками, загонял людей гвозди под ногти, травил их собаками. Сотни советских людей погибли от его рук. Пусть знают жители Мэнсфилда о кровавых делах палача («ДЫК ВЕДАЙЦЕ!»).

Каких только небылиц не сочинили буржуазные националисты в Канаде о судьбе резидента Григория Ивановича Цапко! И вот его старый друг прислал письмо в деревню Литовск на Пинщине и попросил Григория Ивановича описать свою жизнь. О семье Цапко рассказывает корреспонденция «ПЕРАПІСКА СЯБРОУ».

Свой новый театральный сезон Белорусский театр юного зрителя открыл двумя новыми спектаклями — «Марат Казей» В. Зуба и «Серебряная табакерка» М. Алтухова по мотивам популярной сказки Змитрока Бядули. И хотя оба спектакля созданы, казалось бы, на совершенно разном материале, они имеют очень много общего в своей гуманистической антиимитаристской идейной направленности. За девять лет своего существования театр поставил уже 12 таких спектаклей, которые родились впервые на подмостках его сцены («ДЗЕВЯЦЬ СЕЗОНАУ—ДВАНАЦЦАЦЬ ПРЭМ'ЕР»).

ДОБРЫ ДЗЕНЬ, ЗЯМЛЯ РОДНАЯ!

Пад крылом самалёта Беларусь. Колькі ж год прайшло, як яны бачылі яе? Больш паўсотні! Яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі пакінулі свае вёскі браты Лабковічы, Леон Ціхановіч, Сямён Лабейка, Надзежда Францэвіч і іншыя.

Больш трыццаці нашых землякоў, сяброў «Русского голоса», перасекшы нядаўна акіян, прыехалі на Радзіму. Гэтыя людзі прайшлі доўгі жыццёвы шлях, многім з іх ужо за семдзесят, але яны не палічыліся ні з часам, ні з грашыма і прыехалі ў родныя мясціны.

За сем дзён, якія прабудуць у Беларусі нашы суайчыннікі са Злучаных Штатаў Амерыкі, яны пазнаёмяцца з Мінскам. Той, хто ведаў яго да рэвалюцыі, будзе, напэўна, прыемна здзіўлены. Старых мясцін тут амаль не захавалася. Горад адбудаваўся і разросся. Госці павываюць у музеях, тэатрах,

у клініках, інстытутах, а таксама на аўтамабільным заводзе у Жодзіна. У Слуцкім раёне яны наведаюць калгас імя Кірава.

Беларусь сардэчна запрашае ў госці ўсіх, хто едзе да нас з добрымі намерамі, з чыстым сумленнем. З кожным годам у нас бывае усё больш і больш замежных турыстаў з усіх краін свету. І асабліва прыемна, калі прыязджаюць нашы землякі. Амаль усе яны пасля спаткання з Радзімай становяцца шчырымі, перакананымі сябрамі Савецкага Саюза. Спадзяемся, што і нашым гасцям з ЗША спадбаецца новая радзіма, што яны адчуюць цёплую і клопату, ветліваць і добразычлівасць савецкіх людзей.

На здымку: суайчыннікі з ЗША ў Мінску.

Фота С. АЛАНКІ.

Для маладой гаспадыні

Добрую славу мае на Піншчыне Лагішынская чайня. Яе работнікі багатыя на выдумку і кемлівасць. Нядаўна яны арганізавалі выстаўку-продаж беларускіх нацыянальных страў. На сталах у прыгожым афармленні былі выстаўлены мясныя, рыбныя, агароднінныя, бульбяныя стравы.

На ініцыятыве работнікаў чайной праведзен таксама «Вечар маладой гаспадыні».

С. ШАПІРА.

РЕПАРТАЖ

КРОКИ ЛУКОМЛЬСКАГА ГІГАНТА

На невялікай станцыі Чашнікі з лета мінулага года пачалося бурнае ажыўленне. Эшалон за эшалонам пачалі прыбываць сюды будаўнічыя матэрыялы, вежавыя краны, розныя машыны. На будаўнічых пляцоўках з'явіліся горы цэглы, дошак, цэменту, буйнапанельных канструкцый. Цэлы дзень да цяжка снуюць тут машыны, нагруджаныя матэрыяламі. Кожны, хто пабывае на станцыі, адразу разумее, што дзесьці набылі ідае вялікая будоўля. І не памыліцца. Недалёка ад Чашнікаў, на беразе Лукомльскага возера, ужо расце яшчэ адна цеплавая электрастанцыя Беларусі.

Чаму ж яна будоўля імяна на Лукомлі? Кіраўнік трэста «Белэнергабуд» Канстанцін Тэдынікаў растлумачыў:

— У гэтым раёне пакуль недастаткова электраэнергіі, якая вельмі патрэбна віцебскім станкабудаўнікам, полацкім нафтавікам, калгасам і саўгасам. Гэта першае. Па-другое, Лукомльскае возера можа забяспечыць вадой станцыю магутнасцю ў чатыры мільёны кілават.

Будаўніцтва пачалося ў кра- савіку мінулага года. Уласна кажучы, сама электрастанцыя яшчэ не будоўляцца. Вызвалена пляцоўка для яе фундаментна. Жыхары вёскі Пыркаўшчына пераехалі ўжо ў новыя дамы ў цэнтры саўгаса «Лукомльскі». З гэтага і пачалося будаўніцтва.

— Каб пабудаваць сучасную магутную электрастанцыю, — сказаў начальнік будаўніцтва Віктар Васільеў, — патрэбна правесці грунтоўныя падрыхтоўчыя работы, на якія спатрэбіцца не менш чым два гады. Прынцыпы савецкага будаўніцтва заключаюцца перш за ўсё ў клопатах аб людзях. Таму раней чым прыступіць да ўзвядзення электрастанцыі, мы будзем жыццём для рабочых і інжынераў, бытавыя ўстановы — сталовыя, дзіцячыя сады і яслі, лазні. Вось гэтым зараз мы і заняты.

На беразе блакітнага возера расце рабочы гарадок. Акрамя таго, зараз ужо будоўля прыстасаванні для ачысткі вады, водазаборная станцыя і вадаправод, сталовыя і магазіны, дзіцячыя сады і яслі. Хутка пачнецца будаўніцтва школы,

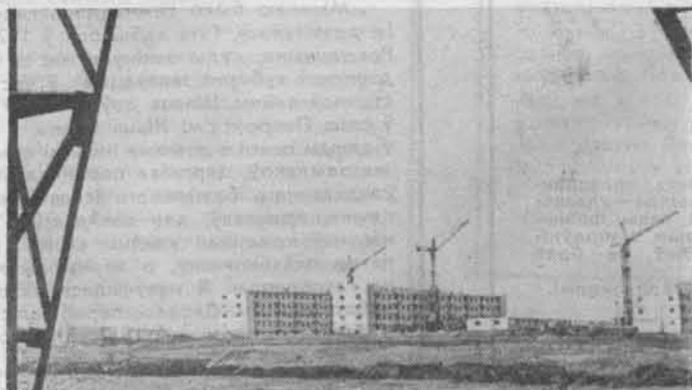
будынка вучылішча прафесіянальнага навучання.

Да гарадка, да месца будучай электрастанцыі пракладваецца асфальтаваная дарога, якая звязвае яе з Чашнікамі. Сюды таксама падводзіцца тыгунка, па якой будзе дастаўляцца данецкі вугаль.

Хутка яшчэ больш ажыве гэты край. А зараз, як кажучы, бяруцца бліжэйшыя рубяжы. Ствараецца будаўнічая база: закладваюцца фундаменты жа-

лезабетоннага завода, матэрыяльных складаў, рыхтуюцца пляцоўкі ўзбудавання жалезабетонных і іншых канструкцый. Тут будуць працаваць магутныя пад'ёмныя краны, якія здольны ўзняць да сарака тон грузаў. Хутка будзе закладзена і першая цагляна ў падмурак электрастанцыі. А праз некалькі год энергетычная гаспадарка краіны прыме ў свой строй яшчэ адзін электрычны гігант Беларусі.

М. ДОСІН.

Злева — будаўніцтва жылых дамоў на Лукомльскай ДРЭС. Зверху — пракладка шасейнай дарогі.

Фота М. МІНКОВІЧА.

Нядаўна гасцінна расчыніліся дзверы новага Палаца культуры Мінскага камвольнага камбіната.

Фота І. Змітровіча.

CULTURAL FACTS AND FIGURES

More than a million and a half children receive instruction from 100,000 teachers in Byelorussia's 12,000 schools. Annually, 3,000 new teachers graduate from pedagogical institutes, colleges and universities.

In the 1962-63 school year eight years of general education became compulsory throughout the republic; previously it was seven. In addition to their regular academic classwork students now get practical training, particularly in the senior—tenth and eleventh—grades. The graduating student, in addition to a diploma, receives a certificate attesting to the fact that he has learned the elements of a trade.

The practical training is given at experimental farms, in school workshops and in neighboring factories. In 1963 alone Byelorussia's factories opened 45 training shops and departments for the practical training of the republic's school children.

Byelorussia has 26 higher educational institutions, attended by 75,700 young men and women, and 105 technical schools, with a student body of 83,000. In the past decade the number of students in colleges and technical schools has more than doubled.

Byelorussia's pride is its State University in Minsk, the capital. A total of 7,000 students are enrolled in its eight departments — history, philology, law, mathematics, physics, chemistry, biology and geography. Since 1959 the university has been training specialists in computer mathematics, radioelectronics and radiophysics. Two departments — national economy and medicine — have been reorganized as independent institutes.

The republic's Academy of Sciences was founded in 1928 and now has 92 full and corresponding members. The academy includes 32 research institutes embracing every branch of knowledge, with 1,967 scientists and researchers. The republic has a total of 167 research institutes, observatories and laboratories staffed by 10,368 scientific workers, including 206 Doctors of Science and 2,378 Masters of Science.

Byelorussia publishes 98 newspapers and 51 magazines (mainly in the Byelorussian language). The annual circulation of its newspapers is 367 million copies, and of its magazines 12,679,000 copies. In 1962 Byelorussia's publishing houses issued 1,612 titles in 17 million copies, an average of two books for every citizen of the republic.

Byelorussia has 7,487 libraries with 34.5 million books. The trade unions maintain 1,197 of these libraries.

Byelorussia has its own national film studio, founded in 1925,

У студыі выяўлення мастацтва Мінскага палаца культуры і школьнікаў.

Фота Д. ПРЭСА.

4,434 movie theaters and film projection units. In 1962 alone film showings in the republic were attended by 119 million people. The same year Byelorussia's 11 state theaters (not counting concert halls, the Philharmonic Society and the Conservatory) presented performances to a total of 2,394,000 playgoers.

The republic has 5,344 clubs and Palaces of Culture and 37 museums.

In sports Byelorussia stands high among the other union republics. Every fourth citizen, 2,381,000 athletes, took part in the Third Byelorussian People's Games in 1963. For this event 27 new stadiums and swimming pools, 308 new soccer fields and 2,700 sports grounds were opened.

On the country's all-star teams are more than 100 Byelorussian Masters of Sports. The republic is particularly proud of Alexander Medved and Oleg Karavayev, two-time world-title holders, in free-style and Greco-Roman wrestling; Leonid Geish-tor and Sergei Makarenko, Rome Olympic title holders; Mariya Itkina, European track-and-field title holder; and Igor Bakalov, world-title holder in shooting.

Byelorussia has first-class coaches in fencing, free-style wrestling, gymnastics, track and field, and swimming.

The trade unions and public organizations play an important part in promoting good health and hygiene. They have set up 154 people's health universities and a «Culture and Health» medical film lecture hall in Minsk whose function is to make people medically knowledgeable. The lectures are attended by 23,000 lay people.

The republic has wiped out such diseases as typhus, trachoma and malaria; polio and diphtheria are no longer significant threats.

Дзевяць сезонаў—

Мы маем на ўвазе толькі прэм'еры тых п'ес, якія дагэтуль не існавалі. На сцэне рэспубліканскага Тэатра юнага гледача за дзевяць сезонаў з'явілася дванаццаць такіх прэм'ер. Тут адбыліся дэбюты драматургаў Яфіма Пасава («Аркадзь Жыгалкін», «Час любві і нянавіці»), Івана Козела («Папараць-кветка», «Над хвалямі Серабранкі»), Артура Вольскага і Петруся Макаля («За лясамі дрымучымі») і інш. Тут атрымаў сцэнічнае хрышчэнне і вядомы празаік Іван Шамякін («Не верце цішыні»).

У канцы мінулага года на сцэне тэатра адна за другой выйшлі дзве новыя пастаноўкі беларускіх п'ес — «Сярэбраная табакерка» Міколы Алтухова і «Марат Казей» Валянціна Зуба. Абедзве яны, хоць і створаны на падставе, здавалася б, вельмі рознай, нават супрацьлеглай (першая — па матывах вядомай аднайменнай казкі Змітрака Бядулі, другая — на фактах з гераічнага жыцця нашага юнага земляка, што загінуў у час Айчынай вайны), маюць у сваім месце і ідэйнай накіраванасці штосьці агульнае.

«Не заўсёды большым жыццём бывае жыццё даўжэйшае». Гэтыя словы належаць аднаму з персанажаў п'есы В. Зуба «Марат Казей». Аўтар мог смела паставіць іх эпіграфам да свайго твора. Ва ўверцюры да спектакля гукі песні пра юнага барабаншчыка, што не паспеў дапець да канца свайго песні, пераплетаюцца з новаю, незнаёмай песняй, пакуль што без слоў. Потым, у першай карціне, Марат будзе запісваць ад раненага лейтэнанта словы (запазычаныя аўтарам з партызанскага фальклору):

...Будзе цяжка — мы цяжкасць асілім.
Будзе трэба памерці—памром
За Радзіму, што нас узрасціла,
За бацькоў і за родны саой дом.
Калі ж раны глыбокія будуць,

УСЕ ФАРБЫ ЖЫЦЦЯ

Як нараджаюцца вершы? Як факты і з'явы жыцця кладуцца на паперу паэтычнымі радкамі, якія адкрываюць чытачу прыгажосць і глыбокі сэнс таго, міма чаго ён часам праходзіць не задумваючыся? Адказаць на гэты пытанне мы папрасілі беларускага паэта Сяргея Грахоўскага, якога засталі за пісьмовым сталом. Ён сказаў, паказваючы паперкі з перакрэсленымі і нанова напісанымі чатырохрадкоўямі:

— Я заканчваю цяпер падрыхтоўку да друку новага паэтычнага зборніка «Памяць». У яго ўваходзяць вершы апошніх год, якія былі ўжо ў свой час апублікаваны. Але вось зараз пераглядаю іх зноў і міжволі бяруся за пяро, каб дапрацаваць, адшліфаваць асобныя месцы, зрабіць іх больш выразнымі. Хочацца, каб паэтычнае слова біла ў цель, закранала сэрцы людзей. Даводзіцца пісаць і перапісваць, шукаць найбольш дакладныя, адзіна правільныя словы...

— Але, — працягвае паэт, — няправільна думаюць, што па-

эзія — гэта вершаскладанне ў цішы кабінета. Ніякія намаганні не дапамогуць, калі ў вершах не б'ецца пульс жыцця, не чуецца голас сучаснікаў. Значыць, трэба заўсёды знаходзіць-

ца сярод людзей, больш эздзіць, бачыць.

Мы просім паэта больш падрабязна пазнаёміць нас з

Г. Колас

дванаццаць прэм'ер

Больш якучы заціснем рукою.
Іх ажывіць і ласкай астудзіць
Беларусь, край няскораны мой.

Прадыктаваўшы словы песні, лейтэнант памірае. А песня праз нейкі час набудзе мелодыю і загучыць у партызанскім лагery, — там, дзе толькі што мы чулі фразу пра два жыцці — большае па гадах і большае па даўжыні, што вымяраецца значнасцю, зместам і сэнсам.

У «Сярэбранай табакерцы» тэатр прывабіла, галоўным чынам, антымільтарысцкая накіраванасць твора Змітрака Бядулі. Але спектакль шмат у чым перайначыў казку, па-свойму пераказаў яе. Зніклі некаторыя з яе персанажаў і нарадзіліся новыя. Напрыклад, зусім дарэчы побач з Каралём з'явіўся яго сын Труляляй. І тое, што прынц прытанцоўвае бүгі-бүгі і з-пад яго плашча выглядаюць сучасныя брыджы, нас не бянтэжыць. Таўсташочка сята Смерць перад пачаткам бою выконвае канкан. Сарака — пані Сарачынская — ператварылася ў прадстаўніцу жоўтай прэсы, а Кароль наладжвае перад баталіяй прэс-канферэнцыю.

Найпершым паплекнікам драматурга ў гэтым спектаклі з'яўляецца аўтар музыкі кампазітар Я. Глебаў. Чаго толькі не вытвараюць мелодыі і гукі ў аркестры! Яны хіхікаюць, раго-чучь, асцвятоўчаюць намеры Караля, цкуюць драпежніцу-Смерць і падбадзёрваюць Дзеда Зайца.

Два новыя арыгінальныя спектаклі тэатра, якімі ён адкрыў сёлетні сезон, прыносяць многа радасці юным беларускім гледачам.

апошнім зборнікам, які ён рыхтуе да выдання. Сяргей Іванавіч раскавае, што прывычціў яго сваім равеснікам — пакаленню савецкіх людзей, якія ў гады першых пяцігодкаў закладлі фундамент сацыялізма, узводзілі Магнітку і Днепрагэс, тым, хто змагаўся на франтах Вялікай Айчынай вайны, а цяпер будзе камунізм. Гэта паэтычнае раздум'е аб нашым часе, аб здзяйсненнях савецкага народа.

— Ну, і зразумела, мяне як лірыка заўсёды хваляе тэма прыгажосці чалавечых адносін, і мой узрост, — усміхаецца ён, — ніколікі не перашкаджае пісаць аб любві і вернасці, аб вялікіх чалавечых пацужах.

Грахоўскі гаворыць аб тым, што, каб пісаць добрыя вершы, трэба быць закаханым у тое, аб чым пішаш—у родную зямлю, у кожную травінку на ёй, у высокае сіняе неба Радзімы, у шум яе зялёных лясоў.

Паэт патрабавальны да сябе, крытычна ацэньвае сваю працу.

— Лічу сябе ў вялікім даўгу перад народам, перад чытачом. Аб многім яшчэ не паспеў напісаць. Я нямала езджу па краіне і рэспубліцы. У бліжэйшы час збіраюся зноў наведвацца ў родныя мясціны—невялікую вёску каля Глуска. Як ярка праступаюць там твоя змены, якія адбыліся ў жыцці савецкага сялянства! Вось аб гэтым, аб сваіх земляках я і хачу раскаваць. Яшчэ не ведаю, будзь гэтыя вершы, нарысы, апавесці ці лірычныя навалы...

А пакуль — пакуль Грахоўскаму трэба закончыць работу над сцэнарыем для кіно па яго алаваданні аб Полацкім нафтабудзе, працаваць над новым, расшыраным і дапоўненым варыянтам кнігі «Мы раскажам пра Мінск», напісанай у сааўтарстве з іншымі пісьменнікамі. Хутка гэта кніга аб сучасным і будучым нашага горада выйдзе ў перакладзе на рускую мову.

...Планы, задумы, мары — іх шмат у майстра паэтычнага слова. Упартая праца прыносіць яму поспехі, а чытачам — радасць сустрэчы з новымі творами.

С. КЛІМЕНЦЕНКА.

ВСЕ УДИВЛЯЕТ И ПОРАЖАЕТ

Недавно нашу страну посетил индонезийский публицист и издатель Абдул Азис. По возвращении на родину он поделился своими впечатлениями от поездки в СССР на страницах издаваемой им газеты.

Между Советским Союзом и Индонезией не возникает противоречий по политическим проблемам. Дружба между нашими странами выдержала испытания временем. И если мы иногда и придерживаемся различных мнений, то лишь в путях подхода к некоторым вопросам. Это можно объяснить особенностями каждого народа, но это не влияет на нашу солидарность в общей борьбе за независимость и мир, против империализма, колониализма и неоконимализма.

Вся история оказания помощи советского народа Индонезии весьма впечатляюща. СССР первым выступил в защиту нашей освободительной борьбы в ООН, и в дальнейшем он оставался верным себе. Советская помощь, как моральная, так и материальная, как политическая, экономическая, так и военная, имела большое значение в деле освобождения Западного Ириана.

И сейчас, когда Индонезия столкнулась с прямой угрозой со стороны неоконималистской Малайзии, в Москве мне говорили о готовности помочь индонезийским друзьям не на словах, а на деле.

Если рассказывать о наших впечатлениях от поездки, то прежде всего надо говорить о большом и глубоком желании всех советских людей дружить со всеми народами мира. Мир и дружба стали основными принципами политики Советского правительства. Советский Союз готов дружить и мирно соревноваться со странами Запада. Такая политика проводится им, несмотря на риск быть неправильно понятым теми людьми, которым не по вкусу ведущая революционная роль советского народа в борьбе против империализма.

Чувство дружбы к другим народам в СССР воспитывается с детства. Советские люди живут по принципу — человек человеку друг.

Одним из конкретных проявлений дружеского отношения СССР к странам Азии, Африки и Латинской Америки является Университет Дружбы народов имени Патриса Лумумбы в Москве. Это единственный в мире университет, где обучаются тысячи молодых людей, представляющих десятки различных наций.

Масштабы и величие строительства в Советском Союзе поражают, если вспомнить какие большие потери понес советский народ во второй мировой войне и насколько отсталой эта страна была 40 лет назад. В деле экономического развития СССР обогнал многие капиталистические государства. Что касается жизни народа, то можно сказать, что мужчины и женщины трудятся и любят трудиться. Здесь нет безработных. Многие взрослые и все дети учатся. В школах и других учебных заведениях обучаются 70 миллионов человек, то есть треть всего населения страны. Обучение бесплатное.

В Советском Союзе поражает изобилие мест отдыха, дворцов культуры, которые принадлежат профсоюзам. неотъемлемой частью системы здравоохранения являются санатории. Кро-

ме обычной зарплаты, необходимо учитывать и широкое социальное обеспечение, предоставляемое народу государством.

Понятно, что в строительстве первого в мире социалистического государства наряду с успехами есть и свои трудности. Их можно объяснить тем фактом, что в связи с напряженным положением, создавшимся в результате агрессивных действий империалистических государств, СССР вынужден уделять особое внимание тяжелой индустрии и оборонной промышленности и в свое время несколько ограничить развитие легкой промышленности. Есть и другие причины. Например, ошибки, допущенные в планировании. Эти недостатки неоднократно обсуждались и критиковались.

В народнохозяйственном плане 1965 года большое внимание уделено удовлетворению потребностей народа в товарах широкого потребления. Товары будут выпускаться в соответствии с запросами.

У Советского Союза есть большие возможности для улучшения жизни народа. Каждый объективно мыслящий человек должен признать неоспоримый прогресс, достигнутый СССР в социалистическом строительстве. Это признают и друзья и враги. Несомненно, что СССР — самая сильная в мире социалистическая держава, которая не останавливается на достигнутом, а движется вперед, к коммунизму.

Для всех социалистических государств, для других народов, строящих в своих странах справедливое общество, опыт и успехи СССР имеют огромное значение. Надо учиться на опыте Советского Союза. Советский Союз представляет единую, великую, многонациональную семью. На Черноморском побережье мы однажды встретили трех человек. Один из них был русский, другой — грузин, третий — женщина-латышка. Каждый из них был настоящим советским человеком, и в то же время каждый отличался своим национальным характером. Все они гордились своей страной и своей нацией, шутливо говорили о превосходстве своих национальных спортивных команд. Это все происходило в теплой, дружественной обстановке, которая характерна для великой семьи народов, называемой Советским Союзом.

В СССР есть и верующие люди. Точных сведений о числе верующих нет, так как вопрос вероисповедания — это личный вопрос каждого. Но подавляющая часть населения — неверующие, и это произошло благодаря социальному и экономическому прогрессу и развитию народного образования.

Советские люди, прощаясь с нами, неизменно выражали дружеские чувства и просили нас передать наилучшие пожелания индонезийскому народу.

«Сурабам пост».

МУЖНАСЦЬ ПАРТЫЗАНА

Лістапад 1942 года. Фронт быў за тысячы кіламетраў, на Волзе, а партызанскае злучэнне пад камандаваннем Аляксандра Сабурова, якое дзейнічала на Браншчыне, атрымала загад выйсці ў раёны з найбольш развітай сеткай чыгунак і шасейных дарог, на Жытоміршчыну. І партызаны адправіліся ў далёкі і цяжкі шлях. Фарсіраван Днепр, цяпер — да Прыпяці праз Хойніцкі і Брагінскі раёны...

Семнаццатая ноч рэйду застала партызан ля Амелкаўскіх лясоў. У Брагіне знаходзіўся славацкі батальён. Асаблівай небяспекі ён не ўяўляў. Хіба толькі танкі. У Васілевічах таксама дывізія славакаў. Але разведка данесла, што туды прыбыў полк «СС». Стала зразумела: марудзіць нельга.

Сабуров аддаў загад: наступайце на Хойнікі, дзе быў размешчаны буйны гарнізон гітлераўцаў, славакаў і паліцаў здрадніка Ярмалячыка. Ажыццявіць гэтую аперацыю было даручана восьмаму батальёну пад камандаваннем Паўла Рэвы. У склад батальёна ўваходзіла і рота Аляксея Качаткова.

Гітлераўцы і паліцаі пабудавалі доўгі ў гарадскім парку і вакол жандармерыі. Адсюль прастрэльвалася некалькі вуліц.

Вечарам 14 лістапада батальён Рэвы заняў вёску Дубровіцу, а конны ўзвод аўтаматчыкаў Лабарава адправіўся на станцыю Аўрамаўская, каб перарэзаць чыгунку з боку Васілевіч. Наступленне працягвалася. На святанні 15 лістапада рота Качаткова заняла станцыю Хойнік. Славацкі ўзвод адступіў у пасёлак, а партызаны пачалі абстрэл гарнізона з гармат. Пачаўся бой за Хойнікі.

Аляксей Качаткоў з групай байцоў прабіваецца да камендатуры. Вецер кудлаціць на яго галава кучаравую пасму валасоў. Рукі моцна трымаюць аўтамат. Мужнасць і адвага камандзіра заўсёды былі прыкладам для партызан. Таварышы па зброі не раз гаварылі: «Варта Аляксею ўчапіцца

толькі за адзін дом, тады лічы — узятая ўся вуліца». І на гэты раз бялявы шыракаплечы разанскі хлопец быў уперадзе.

У разгар бою славакі пачалі адступаць. Тады эсэсаўцы адкрылі па іх агонь. Славакі, звяртаючыся да падаспейшых партызан, крычалі: «Браты, дапамажыце!» Аднак дапамагаць ужо было позна: эсэсаўцы знішчылі ўвесь узвод.

Аляксей з баявымі сябрамі дабраўся да моста на Савецкай вуліцы і пачаў абстрэльваць доты і камендатуру, а потым падаў каманду:

— За мной!

Партызаны кінуліся ўперад. Аляксей першым уварваўся ў двор камендатуры. За ім — палітрук Іван Арцохоў, партызаны Іван Кеня, Уладзімір Бушаў, Марыя Кеніна, Аляксандр Грышын, Віктар Калбасін, Павел Скамарда... Зваўся яроўны бой, які часам пераходзіў у рукапашныя сутычкі. Па-геройску змагаўся Аляксей. Шквальны агонь спыніў байцоў. Упад камандзір. Партызаны вымушаны былі адступіць...

У 1963 годзе адбыўся суд над групай здраднікаў Радзімы, на чале з самым крывавым з іх — Ярмалячыкам, які да гэтага часу хаваецца ў гарадзе Цэле, што пад Ганове-рам, у ФРГ. Тады было ўстаноўлена, што загінуўшыя партызаны былі спалены. Адзін з іх быў кінуты ў агонь яшчэ жывым. Сярод спаленых быў і слаўны сын Айчыны — Аляксей Качаткоў.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Качаткову Аляксею Гаўрылавічу пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Яго імем названа адна з новых вуліц Хойнік. Яго імя прысвоена таксама піянерскай дружыне Хойніцкай сярэдняй школы № 1. На тым месцы, дзе па-геройску загінуў Аляксей Качаткоў, устаноўлена мемарыяльная дошка. Увекавечана памяць доблеснага сына рускага народа, які аддаў сваё жыццё за вызваленне Беларусі, і на яго радзіме — у Чаплыгінскім раёне Ліпецкай вобласці.

І. ЛАЗОВІК.

У ролі сусветнага жандара

У многіх краінах свету — вялікіх і малых — раскіданы военныя базы Злучаных Штатаў, на якіх размешчаны войскі гэтай краіны. Паводле даных агенства Асашыэйтэд Прэс, цяпер за граніцай знаходзіцца 700 тысяч амерыканскіх ваеннаслуж-

чых, гэта значыць больш як чвэрць наземных войск узброеных сіл ЗША. Актыўна ў ю чы сваю ролю сусветнага жандара, Злучаныя Штаты кінулі цяпер у раён Паўднёвага В'етнама 73 500 салдат і афіцэраў, прычым 46 500 чалавек зна-

ходзяцца непасрэдна на тэрыторыі гэтай краіны, а 27 тысяч на размешчаных паблізу караблях 7 амерыканскага флоту. У Дамініканскай Рэспубліцы і паблізу яе берагоў знаходзіцца 34 тысячы 600 амерыканскіх ваеннаслужчых.

ПАВЕДАМЛЯЕМ АДРАСЫ ЗДРАДНІКАУ

Дык ведайце!

Пагост-Загародск звычайная вёска, якіх няма на Піншчыне. Добра цяпер у гэтых месцах — між яблыневых і вішнёвых садоў схаваліся акуратныя домкі, у люстэркавую роўнядзь малюнічага возера глядзяцца вербы...

Тут даўно пазарасталі травой акопы вайны, узняліся новыя паселішчы. Але і да гэтага часу людзі памятаюць аб чорных днях фашысцкай акупацыі. Як толькі ў Пінскай раёне з'явіліся гітлераўцы, Антон Вяркоўскі атрымаў пасаду паліцэйскага ў вёсцы Парэчча. А праз некалькі час ён быў ужо на-мендантам паліцыі ў Пагост-Загародску. Гаты халуй, каб дагадзіць сваім крывавым гаспадарам, здэкаваўся з людзей: забіваў, рабаваў, паліў іх дамы.

Алена Антонаўна Селюжыцкая, налгасніца з вёскі Камень, расказвае:

— Жорстнасці Вяркоўскага не было мяжы. Летам 1942 года ён арыштаваў мяне і майго

брата Малафея Мясешку. Ад нас патрабавалі звестак аб месцах знаходжання партызан. І, хоць мы нічога не ведалі, нас падверглі нечалавечым катаванням. Вяркоўскі біў нас гумавай дубінкай, ліў у нос чарніла, забіваў пад ногі цвіні. Брат не вытрымаў і памёр у страшэнных пакутах. А мне цудам удалося ўцячы...

А вось што расказвае жыхар гэтай жа вёскі Уладзімір Майсеевіч Сыцэвіч: — Летам 1942 года Вяркоўскі са сваімі галаварэзамі знішчыў 70 сем'яў у Пагост-Загародску. У маі 1943 года яны арыштавалі жыхара вёскі Камень Алеся Банцэвіча. Вяркоўскі сам заціскаў яго пальцы ў дзверы, біў гумавай дубінкай, прыкладам аўтамата, таптаў нагамі, а потым расстраляў. Пазней Вяркоўскі арыштаваў аднаго з жыхароў вёскі Малая Плотніца, ягона падазравалі ў сувязі з партызанамі, і без усялякага суда і следства асабіста павесіў яго на плошчы ў Пагост-Загародску. А перад гэтым нат нацнаваў на безабарона-

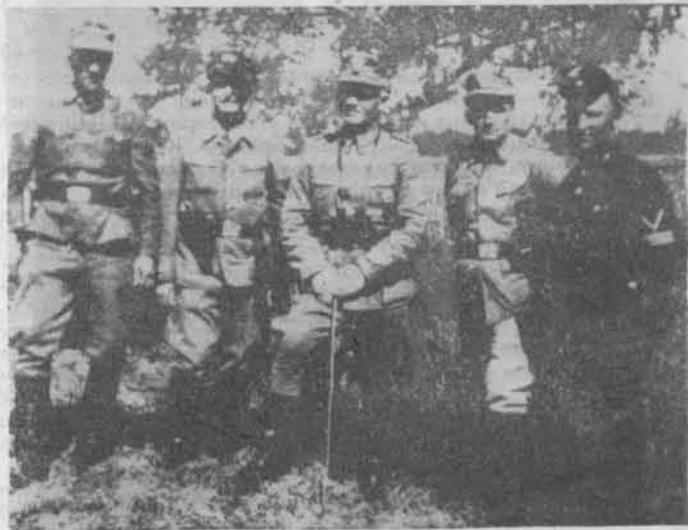
га аўчарку, якая ледзь не парвала яго на кавалкі.

Забавай для гэтага дзвюногага звера была і стрэльба па жывых «мішнях». Проста дзелі пацехі ў маі 1944 года ён спанойна разрадыў пісталет у галаву жыхара вёскі Камень Аляксандра Рабнаўца...

У Пагост-Загародску, Дубновічах, Чухаве, Братаве і іншых вёсках Вяркоўскі расстраляў і закатаваў сотні савецкіх грамадзян. Але бандыту удалося пазбегнуць кары і ўцячы ў Англію, дзе ён хаваецца і да гэтага часу.

Вядома, ён даўно зняў з плеч фашысцкі мундзір, і людзі, мабыць, не ведаюць, хто жыве цяпер па адрасе: Wendi Brookland Ave. Mansfield, England. Мабыць, не ведаюць аб яго мінулым і жонка, і двое дзяцей, і шахцёры-англічане, якія разам з ім спускаюцца ў забой, ходзяць па адных вуліцах. Ведайце ж, людзі, рукі Антона Вяркоўскага заплямлены крывёй многіх нявінных людзей.

Мікола ЗАРУЦІ.

На здымку: разам з гітлераўскімі галаварэзамі стаіць Антон Вяркоўскі (справа).

Двадцать лет — против разлуки

Незадолго до победы над гитлеровской Германией при Исполкоме Союза Обществ Красного Креста и Красного Полумесяца СССР было создано Бюро розыска советских и иностранных граждан, потерявших связь с родственниками. За 20 лет, сообщил корреспонденту АПН начальник этого бюро Тихон Школа, было разыскано свыше 260 тысяч человек.

Я ЧИТАЮ одно за другим дела, по которым сотрудники этого бюро закончили розыск и вижу, сколько труда (подчас подобного поискам иглы в стоге сена) нужно затратить, чтобы найти в безбрежном людском океане того или иного человека. Вместе с тем этот труд благородный, гуманный, мерилом его является большая человеческая радость, счастье родителей и детей, товарищей по оружию, всех тех, кто после долгих лет разлуки нашел друг друга.

Трагические события войны принесли страдания и тем, кто разыскивает, и тем, кого стремятся найти. Вот перед нами объемистое дело Марии Гаврилюк. Печально сложилась судьба этой женщины. В 1942 году гитлеровцы угнали в Германию ее 16-летнего сына из Белостокской области, где жила тогда семья. После окончания войны она с двумя маленькими девочками уехала в Саратов к сестре.

«Помогите моему материнскому горю, найдите мне сына Сашу», — писала в бюро в 1956 году Мария Гаврилюк. Восемь лет поисков в разных уголках нашей страны и за ее пределами. Опрошено множество людей. И как итог этих усилий — волнующая встреча матери с сыном после 22-летней разлуки. Александр Гаврилюк приехал повидаться с матерью и сестрами из Термитау Карагандинской области, где он живет со своей семьей.

Молодой строитель из Горького Геннадий Смирнов потерял своих родителей. В 1942 году его эвакуировали из Ленинграда в Ярославскую область, и с тех пор он воспитывался в детском доме. Закончив ремесленное училище, Геннадий начал работать.

В надежде разыскать его родители сотрудники бюро проверили списки всех эвакуированных из Ленинграда в Ярославскую область. Опрошили многих Смирновых, у которых в те годы родился сын

Геннадий. Кропотливый труд увенчался успехом. В Ленинграде были найдены мать, отец, сестра и брат Смирнова.

Бюро поддерживает контакт с Международным комитетом Красного Креста и Национальными Обществами Красного Креста 72 стран. При их помощи ведется розыск за пределами Советского Союза. Так по просьбе Зины Высотиной, проживающей в Таганроге, был разыскан в городе Печча (Италия) ее отец Гайдало Сардонни. Ее мать познакомилась с ним в Брауншвейге, в немецком концлагере. В 1945 году, незадолго до рождения дочери, Мария Высотина возвратилась на родину, а в 1961 году умерла. Так через много лет отец и дочь нашли друг друга.

Степаниду Кононенко из Винницкой области гитлеровцы угнали в Германию. Здесь в сентябре 1943 года в немецком концентрационном лагере у нее родился сын, который был назван Эдуардом. Когда ребенку исполнилось три месяца, ее перевели в другой лагерь, а сына поместили в больницу. Дважды бежала Кононенко из фашистских лагерей, а в 1945 году выехала на Родину, ничего не зная о судьбе ребенка. Она обратилась в бюро с просьбой найти его. И сейчас ей сообщили, что разыскиваемый ею сын живет в США в Лос-Анджелесе.

Сотрудники бюро помогают найти родственников, связь с которыми была потеряна даже в первую империалистическую войну. Недавно в Польше были разысканы брат и две сестры живущего в Ленинграде пенсионера, старого коммуниста Эдуарда Машневского, о которых он ничего не знал 46 лет.

Много писем приходит в бюро от трудящихся социалистических стран с просьбой разыскать советских людей, с которыми им довелось встречаться в годы Отечественной войны. Эти письма свидетельствуют о том, что годы не стерли теплых воспоминаний о подвиге совет-

ских воинов, избавивших народы от коричневой чумы.

Вот одна из таких просьб от учащихся города Клецка Минской области. Они сообщили бюро, что в июне 1944 года в их городе находились венгерские части, которые отказались сражаться против советских войск. Произошла схватка с немедкой жандармерией. Три венгерских солдата были убиты. Их похоронили местные жители. Сохранился воинский билет одного из солдат — Юзефа Гурбаша. Этот документ находился в краеведческом музее. Школьники просили передать его родным венгерского солдата. Просьба белорусских ребят была выполнена. Как сообщили венгерские друзья, документ был вручен сестре погибшего солдата.

Рассказывая о работе бюро розыска, нельзя не упомянуть о его сотрудниках, неутомимых энтузиастах, чутких и сердечных людях. Многие из них — участники минувшей войны. Несколько лет, например, томился в немецких лагерях смерти, в том числе и знаменитом Заксенхаузене, бывший политрабочник, ныне старший референт Георгий Васильев.

Уже давно умолк гул на полях сражений. Но почта ежедневно приносит множество писем от тех, кто не теряет надежду найти своих родственников или друзей.

Людмила Халка из Польши просит разыскать ее родителей. Она пишет, что летом 1943 года, когда ее увозили в Германию, эшелон с русскими детьми остановился около Барановичей. Ее, как и многих других ребят, взяли к себе местные жители Бушинские. Женщина из эшелона сказала ее приемным родителям, что поезд отправился из Великих Лук и что девочку зовут Людмила Эймонт.

Ищет своих родителей и 26-летний Олег Уланов, уроженец Ленинграда. Он был болен и находился в одном из санаториев, откуда в 1942 году его эвакуировали в Алтайский край.

Может быть, кто-нибудь знает, где эти люди? Помогите им встретиться с родными. Пишите по адресу: Москва, Кузнецкий мост, 18/7. Бюро розыска советских и иностранных граждан, потерявших связь с родственниками.

И. ТВЕРСКОЙ.

Зноў у родным гняздзе...

Фотаэцюд М. Жалудовіча.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

СКОК Веру Юліянаўну, 1923 г. н., ураджэнку г. Ружаны, шукае маці **ВАЙТАСЮК** Марыя Васільеўна.
СКАВАРОДКІНА Аляксея Пятровіча, 1927 г. н., ураджэнца сяла Чорнае Полацкага раёна, шукае маці **СКАВАРОДКІНА** Александрына Андрэўна.
КОЛАС Алену Максімаўну, 1904 г. н., ураджэнку Бары-

саяўскага раёна, шукае пляменніца **ГРЫШЧАНКА** Зінаіда Фёдаруна.

ЗАХАРАВА Барыса Вульфавіча, 1921 г. н., ураджэнца г. Віцебска, шукае маці **ЗАХАРАВА** Б. А.

Усіх, хто ведае што-небудзь пра лёс гэтых людзей, просім паведамаць у рэдакцыю газеты «Голас Радзімы».

РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

(Сярэднеэўрапейскі час)
7.00—8.00 у дыяпазоне кароткіх хваль: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м. 15.00—16.00 у дыяпазоне кароткіх хваль: 19 м; 25 м; 31 м; 41 м. 19.00—2.00 у дыяпазоне кароткіх хваль: 25 м; 31 м; 41 м. 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваль: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — штодзённа: 19.30—20.00 на кароткіх хвалях 31 і 49 метраў (ці 6175 і 9710 кілагерц). 22.30—23.00 на кароткіх хвалях 41 і 42 метры (ці 7110 і 7320 кілагерц).
Апрача таго па суботах: 07.30—08.00 у дыяпазоне на-

ступных кароткіх хваль: 16 м; 19 м; 25 м; 31 м; 41 м і на сярэдняй хвалі 217 м. 19.30—20.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваль: 25 м; 31 м; 41 м.

ДЛЯ ЗША, КАНАДЫ І КРАІН

ЛАЦІНСКАЯ АМЕРЫКІ

(Нью-Йоркскі час)

18.30—19.30 у дыяпазоне кароткіх хваль: 31 м; 41 м; 49 м і на сярэдняй хвалі 201 м і 257 м. 21.00—22.00 у дыяпазоне кароткіх хваль: 31 м; 41 м; 49 м.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ — кожны дзень па нядзелях: 21.30—22.00 у дыяпазоне наступных кароткіх хваль: 31 м; 41 м; 49 м.

РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ ● РАДЫЁ

А. КОБЕЦ-ФІЛІМОНАВА

Кропелька

К а з к а

Жыла-была дажджавая кропелька. Яна нястомна працавала. Капне з хмары на зямлю, напоіць яе вільгаццю. А потым сонца прыгрэе — ў паветра ўзіміцца. Зноў збяруцца кропелькі ў адно воблака. Калі іх стане вельмі многа, воблака ператварыцца ў хмару — і ўсе кропелькі зноў падаюць уніз праліўным дажджом.

Аднойчы Кропелька не паспела даляцець да зямлі, як яе падхапіў Вецер. Пачаў ён насвістаць аб незвычайнай казачнай краіне, з якой прыляцеў. Пачаў угаварваць Кропельку пакінуць яе родныя мясціны і ляцець разам з ім. І ўгаварыў.

Сараў Вецер лісток вярбы. Села Кропелька на лісток і паляцела разам з Ветрам на поўдзень.

Прыляцела. І што ж?

Убачыла Кропелька сіняе-сіняе неба. І такое ж сіняе мора. І высокія горы. І яркае п'якучае сонца.

Пачала Кропелька выпарацца. Спалохалася, стала праціць Вецер аднесці яе назад на радзіму.

Злітаваўся Вецер, аднёс.

Кропелька не магла дачакацца, калі прызямліцца лісток вярбы. Скацілася на халаднаватую зямлю гарачай слязой і растварылася ў ёй, каб ніколі больш не разлітацца.

Спорт

ВЕТЭРАН БЕЛАРУСКІХ ШАШАК

Амаль сорак год не сыходзіць з табліц шашачных турніраў Беларусі імя Дзяніса Гардзевіча. Яго прозвішча часта можна чуць па радыё, сустрэць у газетах. І гэта не выпадкова. Шашысты рэспублікі звякліся бачыць разам з таленавітай моладдзю ветэрана беларускіх шашак на чале спаборніцтваў. Свой спартыўны шлях Дзяніс Гардзевіч пачаў у часы вядомых беларускіх прапагандыстаў шашак братоў Круталевічаў, малодшы з якіх Барыс першым у Беларусі ў чэмпіянаце СССР 1924 года вынаў норму майстра.

З лёгкай, як намуць, руці Гардзевіча рэпертуар многіх

беларускіх шашыстаў узабагаціўся цікавымі сістэмамі і варыянтамі. Прыхільнікамі яго сістэм сталі майстры Б. Берлінноў, І. Бельскі, А. Красніцкі, маладыя майстры чэмпіён СССР А. Плянкін, Н. Файнберг, Л. Сямёнаў і іншыя.

Дзяніс Гардзевіч — шматразовы чэмпіён Беларусі. Сёлета ён заваяваў у першы раз Мінска, у якім удзельнічала амаль 40 шашыстаў, званне чэмпіёна сталіцы.

СПАБОРНІЦТВА ЮНЫХ

У лёгкаатлетаў — школьнікаў рэспублікі Прыбалтыкі, Ле-

нінграда і Беларусі павяляся добрая традыцыя — штогод вясной праводзіць таварыскі спаборніцтва, на якіх правяраецца гатоўнасць да надыходзячага сезона.

У чарговым матчы, які адбыўся ў Ленінградзе, акрамя пастаянных яго ўдзельнікаў, выступалі зборныя каманды Масквы і Львоўскай вобласці. Асноўная барацьба за перамогу разгарэлася паміж камандамі Масквы, Беларусі і Ленінграда. Перамаглі масквічы. Юныя лёгкаатлеты Беларусі занялі другое месца.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31 6-97-92, 3-25-52.